

Рецензії, інформація

УДК 622.323

КНИГА СПОГАДІВ РОМАНА ЯРЕМІЙЧУКА

Павло Вольвач

Асоціація українських письменників, м. Київ

Рецензія на книгу Романа Яремійчука “Минуле – уже не наша власність”. – Сімферополь: “Таврія”, 2010. – 516 с.

Ключові слова: *нафтогазова справа, наука, книги, історія, спогади.*

Подив, захоплення – це потужні почуття, які, в принципі, трапляються на життєвому шляху досить рідко. Зокрема, в мене. Тому так глибоко вриваються вони в пам'ять, залягаючи в свідомості й навіть, до певної міри, ту свідомість коригуючи.

Так ось: у випадку із Романом Яремійчуком захоплене подивування накривало мене, як мінімум, двічі. Стосуються це різних сфер діяльності пана Романа, хоча первинним, безперечно, в обох випадках залишається саме масштаб і глибина цього непростого й водночас простого, дивовижного, різнопланового чоловіка.

Першого разу пан Роман, професор, віце-президент Української нафтогазової академії, виступав в іпостасі науковій (в якій його й звик сприймати загал і в котрій він сам, гадаю, почуватися найбільш звично), даючи кілька років тому інтерв'ю для кількох столичних видань, зокрема «Газети по-українськи» та часопису «Сучасність», ситуативно представлених автором сих рядків. Скажу відверто: сказане тоді Яремійчуком мене просто зворохобило, викликавши цілу бурю думок та емоцій. Основний «месидж» інтерв'ю полягав у тому, що Україна могла б не лише повністю забезпечити себе енергоносіями, а й стати експортером (!) нафти та газу. Чути чогось подібного ще не доводилося, до того ж, в такій дохідливій, переконливій і фаховій формі. При цьому пан Роман посилався на досвід Бразилії, ставлячи далеку латиноамериканську країну за приклад в успішному освоєнні нафтових родовищ і проводячи паралелі з Україною, котра має власні нафтові (а ще й – газові) надпотужні райони, насамперед в Чорному морі, цілком співставні з бразильськими. А відтак – могла б і мусила мати схожі до бразильських перспективи розвитку, і не лишень економічного...

Багато чого розказав тоді професор Яремійчук. Спираючись, зазначу, не лишень на суто теоретичні, кабінетні розробки, а й на власну коло-

сальну практику, котра включала в себе і десятиріччя роботи в нафтогазоносних районах ще радянської Півночі, котру Роман Яремійчук об'їздив, облітав і обходив вздовж і впоперек, почуваячись абсолютно своїм і на «тайожній» буровій, і в кабінетах найвищих нафтогазових начальників, і працю вже в незалежній Україні, і чіпке всотування досвіду в тій же Бразилії... Інша річ, що мало хто почув тоді професора Яремійчука, як зазвичай це в Україні водиться, але то вже не стільки його проблеми, скільки проблеми суспільства. Ну і влади, звісно, на котру те суспільство заслугоує, і в найвищі кабінети до якої не раз і не двічі безрезультатно намагався достукатися пан Роман. На жаль, там дослухаються до зовсім інших людей. А мало би бути якраз навпаки. «Вчених і ослів – в середину табору, щоб ніхто не загинув!» – ще й зараз в пам'яті скрушна усмішка пана Романа і наведена ним команда Наполеона часів єгипетської експедиції, коли французькі війська зустрілися з переважаючими військами мамелюків у так званій Битві при пірамідах. «За ослів Наполеон дбав, як за основну тяглову силу, без котрої в тій ситуації було неможливо, – провадив професор, – а вчених беріг, бо то – інтелект, котрий є визначальним за будь-яких обставин. До речі, саме завдяки тодішнім французьким вченим, що були з Наполеоном, світу відкрилися скарби єгипетської цивілізації...». Що тут додати, надто ж дивлячись на безкінечних українських владних наполеончиків, які власним інтелектом не дорівнюють навіть згаданих «тягловій силі»? Казати нічого. Краще вернімося до Романа Яремійчука. Тим більше, що тримаємо в руках ще один, наразі другий, привід для подиву.

Я пунктирно згадував життєвий і професійний шлях пана Романа – технічний ВНЗ, праця в паливно-енергетичному комплексі, незчислимі бурові, тайга, таймири-тюмені, довготривалі чужоземелля й чужомов'я, тобто, як свого часу висловлювався російський прем'єр-златоуст Черномірдин, «жизнь в атмосфері нафти і газа». Як правило, за таких умов і за такого життєвого вектору від «українськості» багатьох найсправдешніших, репаних, печених, яких завгодно щонайглибинніших українців (і їх таких сотні тисяч, мільйони! – без всякого перебільшення) зостаються хіба прізвища, всі оті ностальгійні -енки -енки та -уки з -юками. Все. А ось стовідсотковий «технар» Яремійчук залишився самим собою, не загубивши національної ідентичності ні серед сибірського тайгоболотяного непролаззя, ні в компартійно-відставницькому «ісконно-русском» Криму, ні деінде. Що за українських реалій тягне якщо не на подив, то хоча б на уважне й поважне ставлення. Причому, відзначу з приємністю, «українськість» пана Романа має не колгоспно-хутірський вишкіл, із незмінними надокучливими жартами про сало та вишиваними жовто-блакитними шароварами напоказ, а, натомість, є цілком дотичною до загальносвітового культурного й цивілізаційного контексту, органічно вкладаючись у Шевченкову формулу-напучування «і чужому научайтесь, й свого не цурайтесь». Тож і цитує Роман Яремійчук Сенеку напам'ять, дописує працю про збільшення обсягів буріння нафтогазових свердловин чи виступ на конференції, присвяченій питанням енергетичної незалежності України, а якогось вечора може потелефонувати, наприклад, мені, й

захоплено читати вірші Миколи Вінграновського або дискутувати про творчість Ліни Костенко. Що теж, погодьтеся, є рідкістю, а в нинішніх часах – так і поготів.

Але зараз таки не про те, бо не в тому головний подив. Роман Яремійчук не був би собою, якби не здивував по-справжньому. І він це зробив (звичайно, й на думку не беручи когось дивувати). Маю на увазі його спогади (мемуари? біографічну прозу?), в яких зафіксований не лише шлях самого пана Романа, не лишень авторське «я», а й весь його Рід, покоління, край, країна, ба більше – тяглість часу, акустика доби. Навіть не «зафіксовано», ні, а, сказати б, підсвічено живим словом і живою людською пам'яттю, без котрої, як відомо, все зникає безслідно, розвіюється, вивірюється, в кращому разі перетворюючись на мертвотні гасла й забронзовілі монументи-бюстони. І зроблено це щиро, скрупульозно, *цікаво*, а головне – художньо. Власне, хоч це й парадоксально звучить, письмо від Яремійчука, яке я на початку переднього слова відніс до розряду свого особистого «другого дива», як добре розібратися, так дивом і не є. Бо так мусило бути. Бо цей чоловік *чує* слово. Власне, цей текст писав *письменник*, який міг все життя займатися чим завгодно, хоч видобувати нафту, хоч водити тролейбус, але при тому зберігаючи в собі такі, чи на найвизначальніші ознаки письменницького ремесла, як смак до мови, чуття деталі, чіпку пам'ять, а на додачу ще й такий зовсім несуттєвий дріб'язок, як совісливість, відповідальність, шляхетність... (Про Яремійчуківські життєвий досвід і освіченість взагалі не варто зайвий раз розводитися). Письменник, якому є що сказати, на відміну від багатьох «професійних» власників письменницьких посвідчень і багатотомових писань – байдуже, чи то неповороткого соцреалістичного стибу, чи грайливо-постмодерного, але різоче однаково пустопорожніх і мертвотних.

Спогади Романа Яремійчука – це роман-хроніка, це родинна сага, це величезний шмат життя української людини, нашого сучасника, в непростій долі якого кожен з чительників може знайти щось до болю впізнаване й близьке, а щось абсолютно ексклюзивне. В мене було саме так. Зізнаюся: як і у випадку «першого дива», мемуари пана Романа, окрім усього іншого, викликали ще й почуття мрійливого жалю. Жалю за тим, що не люди на взір Романа Яремійчука визначають ситуацію в Україні. Що не до їхнього мудрого й чесного слова прислухаються владоможці, не за їхніми фаховими порадами й застереженнями накреслюються національні перспективи. Жалю за тим, що навіть серед нинішньої української інтелігенції подібні постаті не складають критичної маси, залишаючись поодинокими екзотичними птахами.

Але вони таки є. І саме вони – сіль цієї землі, нормальна відповідь на питання «з кого робити життя», в цьому в мене немає жодного сумніву, і вже сам факт їхньої присутності в українському бутті дає підстави для оптимізму і впевненого погляду в майбутнє.

Далі – читаймо книгу.

Рецензія надійшла до редакційної колегії 05.09.2010 р.

Рекомендовано до друку д.т.н., професором Мойсишиним В.М.

BOOK OF FLASHBACKS OF ROMAN YAREMIYCHUK**P. Volvach***Association of Ukrainian Writers, Kiev*

Review of Roman Yaremiychuk's book "Past – is not our own already ". – Simferopil': "Tavriya", 2010. - 516 p.

Keywords: *oil and gas business, science, books, history, flashbacks.*